

Sygeplejestuderendes Landssammenslutning

HÅNDEN PÅ HJERTET, HVEM PASSER PÅ OS?

HÅNDEN PÅ HJERTET,
HVEM PASSER PÅ OS?

Sygeplejestuderendes Landssammenslutning

Ansvarshavende redaktør:

Nicolaj Laue Juhl

Medforfattere:

Caroline Brændegaard Thomsen, Christian Hansen, Deniz Urgan, Ellen Remonde, Magnus Omø Johansen, Mathilde Nørtoft Laursen, Pernille Andersen og Stine Marie Samuelsen.

Fotograf til forsidebillede:

Alexander Håkansson

Grafisk opsætning:

Catherine Temitayo Jørgensen

ISBN:

978-87-7266-713-3

Indhold

Indholdsforetegnelse	4
Indledning	7
Anbefalinger til en bedre og mere attraktiv sygeplejerskeuddannelse	9
Bedre økonomiske vilkår	9
Bedre kvalitet og mere fleksibilitet i praktik	10
Ordentlige løn- og arbejdsvilkår med fokus på læring i den lønnede praktik	10
Sammenhængende undervisningsforløb med højt læringsudbytte	10
En mere mangfoldig sygeplejerskeuddannelse	10
Faktaboks om sygeplejerske uddannelsen - <i>Graf med antallet af ansøgere til sygeplejerskeuddannelsen</i>	11
Undervisning	12
Kvalitet i undervisningen	13
Faktaboks: Oplevelser af kvalitet i undervisningen fra vores studielivsundersøgelse 2024	13
I SLS mener vi, at...	13
Sygeplejestuderendes oplevelser af kvalitet i undervisningen fra Studielivsundersøgelsen 2024	14
Simulationstræning	17

I SLS mener vi, at...	17
Sygeplejestuderendes oplevelser med simulationstræning fra studieundersøgelsen	18
Praktik	20
Kvaliteten i praktik	21
I SLS mener vi, at...	21
Sygeplejestuderendes oplevelser med økonomiske vilkår i praktikken fra studielivsundersøgelsen 2024	22
Interviews med sygeplejestuderende om økonomi i praktik	24
Økonomi	28
Økonomiske vilkår i praktikken	29
Vi mener i SLS, at...	29
Sygeplejestuderendes oplevelser med økonomiske vilkår i praktikken fra studielivsundersøgelsen 2024	30
Interviews med sygeplejestuderende om økonomi i praktik	32
Forebyggelse af frafald på uddannelsen	27
Overvejelser om at stoppe på uddannelsen	37
Faktaboks med Andel der har overvejet at droppe ud af uddannelsen	37
Citater fra studielivsundersøgelsen	38
Interview med overvejelser om at stoppe på uddannelsen	42
Afslutning	45
Kilder	46
Tak til	47

Indledning

Sygeplejersker er ryggraden i det danske sundhedsvæsen. Det kræver solide kompetencer og et enormt fagligt fundament at løse de vigtige opgaver som sygeplejersker hver dag løfter ude hos patienter og borgere. Derfor skal sygeplejerskeuddannelsen være af høj kvalitet for netop at sikre et stærkt sundhedsvæsen. Både i dag og i fremtiden.

Vi har over en årrække desværre set et fald i antallet af ansøgere, og mange studerende stopper på sygeplejerskeuddannelsen. Vi, der går på uddannelsen, oplever, at der er brug for en bedre og mere attraktiv sygeplejerskeuddannelse, hvis flere i fremtiden skal vælge den til og gennemføre.

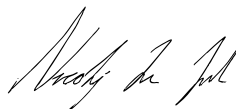
Derfor har vi i Sygeplejestuderendes Landssammenslutning skrevet en debatbog om vores vilkår under uddannelsen. "Hånden på hjertet, hvem passer på os?" er et resultat af vores erfaringer, undersøgelser og samtaler med sygeplejestuderende fra hele landet. Vores mål er at få studerendes stemmer med ind i arbejdet med at forme fremtidens sygeplejerskeuddannelse. For at sikre, at de forandringer, som vi laver, er det,

der er brug for og løser de udfordringer, vi som sygeplejestuderende oplever hver eneste dag.

31% af sygeplejestuderende overvejer at stoppe på uddannelsen. Det kalder på handling. Vi kommer med konkrete eksempler og oplevelser i praktikken og undervisningen, som kan belyse årsagerne. Det er særligt dårlige oplevelser i vores praktikforløb, vores økonomiske vilkår under praktik og mangel på kvalitet i undervisningen, som skaber mistrivsel blandt sygeplejestuderende.

Vi kommer med anbefalinger til, hvordan vi kan sikre mere kvalitet i uddannelsen, et bedre studieliv og bedre læringsvilkår for sygeplejestuderende. Vi håber, at kunne inspirere beslutningstagere, uddannelsesinstitutioner, kommunerne og regionerne til at skabe bedre vilkår for sygeplejestuderende så vi sammen kan løse problemerne.

Vi er stolte af være sygeplejestuderende, og vi vil gerne bidrage til at flere vælger vores fantastiske sygeplejefag. Men det kræver, at vi passer bedre på fremtidens sygeplejersker.

Nicolaj Laue Juhl
Forperson for SLS

Deniz Urgan Erdem
Næstforperson for SLS

Anbefalinger til en bedre og mere attraktiv sygeplejerskeuddannelse

I Sygeplejestuderendes Landssammenslutning mener vi, at reformen af professionsbacheloruddannelserne skal investere massivt i sygeplejerskeuddannelsen og løfte kvaliteten på alle landets 24 uddannelsessteder.

Kun 55 % af de sygeplejestuderende forventer at arbejde som sygeplejerske om fem år (EVA, 2023). 31 % af sygeplejestuderende overvejer at stoppe på uddannelsen (DSR, 2024). Dette skyldes primært forhold relateret til arbejdslivet som sygeplejerske, dårlige praktikforløb og mangel på kvalitet i undervisningen. 38 % er enige eller overvejende enige i, at de har oplevet i perioder at blive brugt som arbejdskraft uden fokus på læring (DSR, 2023a). Det er helt uacceptabelt. Vi har fem anbefalinger til hvordan sygeplejerskeuddannelsen kan gøres mere attraktiv.

Bedre økonomiske vilkår i praktik

- Refusion af transportudgifter i praktik, uanset kørsel i egen bil eller i offentlig transport.
- Mulighed for at ansøge om praktiktillæg til SU'en i praktikforløb.
- Mulighed for økonomisk kompensation i praktik for studerende, der ikke modtager SU.
- Tilbud om midlertidig bolig i praktikforløb.

Bedre kvalitet og mere fleksibilitet i praktik

- Bedre og kontinuerlig kvalitetssikring af praktiksteder.
- Mere indflydelse på tilrettelæggelsen af eget praktikforløb.
- Mulighed for praktik i alle dele af sundhedsvæsenet og på tværs af landet.
- Indfør refusionstaxameter på sygeplejerskeuddannelsen som en direkte finansiering af praktikken.
- Bedre rammer og vilkår for kliniske vejledere.

Ordentlige løn- og arbejdsvilkår med fokus på læring i den lønnede praktik

- Læringsudbyttet skal være hovedfokus i ansættelsen af sygeplejestuderende i den lønnede praktik.
- Løn efter kompetencer og kvalifikationer, som afspejler, hvor langt man er på uddannelsen.
- Ansættelse under overenskomst, der forhandles af Dansk Sygeplejeråd.

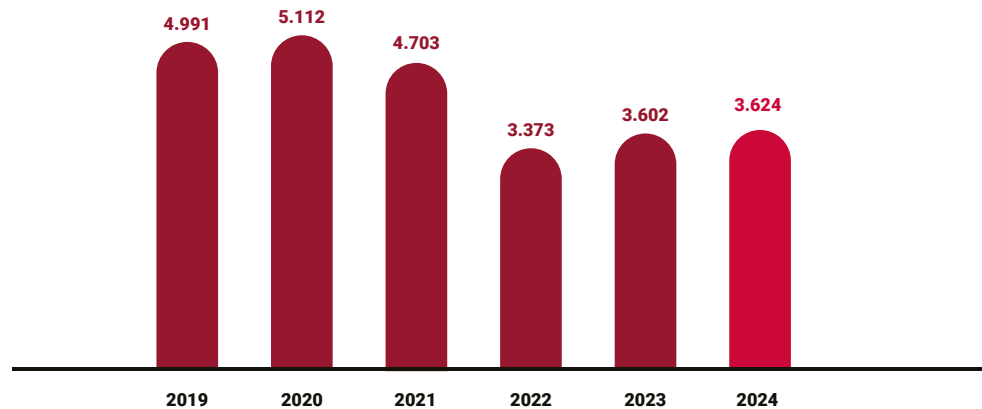
Sammenhængende undervisningsforløb med højt læringsudbytte

- En national studieordning, der fastsætter læringsmål og studieforløb.
- Større fokus på et godt og inspirerende læringsmiljø på de enkelte hold.
- Mere meningsgivende og løbende feedback gennem uddannelsen.
- Simulationslaboratorier skal afspejle den nyeste velfærds- og simulationsteknologi.
- Mere velstrukturerede og koordinerede undervisningsforløb i simulationstræning.

En mere mangfoldig sygeplejerskeuddannelse

- Målrettede indsatser, som kan gøre uddannelsen mere attraktiv for alle køn.
- Viden om køn, seksualitet, og mangfoldighed skal integreres på uddannelsen.
- Mere mangfoldighed og repræsentation i undervisningsmaterialet.

Antal 1. -prioritetsansøgere til sygeplejerskeuddannelsen 5. juli

Kilde: Uddannelse- og Forskningsministeriet

Grafen viser antallet af 1. prioritetsansøgere til sygeplejerskeuddannelsen i perioden 2019-2024. Tal fra Uddannelses- og Forskningsministeriet

Sygeplejeuddannelsen har udviklet sig fra at være elevuddannelse til professionsbacheloruddannelse i 2001, der giver adgang til videregående uddannelse (Sygeplejeuddannelsens Historie).

Sygeplejerskeuddannelsen tager 3,5 år og cirka 40% af uddannelsen foregår i praktik på hospitaler, i psykiatrien og i den borgernære sygepleje i kommunerne. Det er muligt at læse til sygeplejerske 24 steder i landet (Danske Professionshøjskoler).

Formålet med uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje, er at kvalificere den studerende til selvstændigt at udføre sygepleje for og med patienter og borgere i alle aldre og i alle dele af sundhedsvæsenet. Uddannelsen er baseret på forsknings-, praksis- og udviklingsviden om sygepleje. Nyuddannede sygeplejersker skal opfylde kravene, der beskrives i EU-direktivet for at kunne søge om autorisation (Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje).

I 2008 trådte en ny bekendtgørelse i kraft, hvor vi fik en national studieordning. Den nationale studieordning skulle harmonisere uddannelserne på landsplan og blandt andet gøre det lettere for studerende at flytte uddannelsessteder. Den nationale studieordning bortfaldt med en ny bekendtgørelse i 2016. Her blev blandt andet klinisk beslutningstagen og lederskab skrevet ind for at præcisere sygeplejerskens rolle (DSR, Sygeplejeuddannelsens historie).

I trepartsaftalen fra december 2023 blev det besluttet, at sygeplejestuderende fra optaget 2024/2025 skal ansættes i den sidste lange praktik. Det betyder, at vi sygeplejestuderende skal ansættes i den sidste lange praktikperiode, så vores kompetencer kan anvendes bedst muligt i opgaveløsningen. Vi studerende skal i perioden indgå i normeringen i det omfang, det er muligt. Tiltaget skal gennemføres således, at det læringsmæssige udbytte af praktikperioden ikke forringes, at de studerende understøttes bedst muligt i overgangen fra uddannelse til praksis (DSR, trepartsaftalen 2023).

Undervisning

Kvalitet i undervisning

Sygeplejeuddannelsen er i dag en professionsbachelor. Den teoretiske undervisning på skolen fylder omkring 60% og sikrer et fagligt stærkt grundlag, når vi som studerende er ude i praksis og møder vores patienter og borgere (VIA, 2023). Det er derfor vigtigt, at den teoretiske undervisning har en høj kvalitet i hele landet. Men vi oplever desværre, at mange sygeplejestuderende har svært ved at afkode og forstå, hvad der forventes af dem til eksamener. Vi oplever en lav grad af indflydelse på undervisningen, og hvad der bør lægges vægt på. Men hvad er endnu værre er, at mange studerende ikke oplever at få løbende feedback på uddannelsen, og hvis vi får feedback, oplever mange, at den ikke bidrager til en højere faglig forståelse.

I SLS mener vi, at der bør være:

- En national studieordning, der fastsætter læringsmål og studieforløb.
- Større fokus på et godt og inspirerende læringsmiljø.
- Mere meningsgivende og løbende feedback gennem uddannelsen.

31% af de sygeplejestuderende har overvejet at droppe ud af uddannelsen

Tabel 1. Hvorfor har du overvejet at droppe ud af uddannelsen?

	Procent	Antal
Pga. forhold relateret til arbejdslivet som sygeplejerske	51%	189
Pga. forhold relateret til praktikforløb	41%	151
Pga. forhold relateret til det faglige på uddannelsen	33%	121
Pga. forhold relateret til studievilkår	25%	92
Pga. forhold relateret til det sociale på uddannelsen	16%	59
Pga. andre forhold	28%	103

Anm: 368 sygeplejestuderende, som har overvejet at droppe ud, har besvaret spørgsmålet. procenterne summer ikke til 100% da det har været muligt at sætte flere kryds. **Kilde:** DSR Analyse.

Sygeplejestuderendes oplevelser af kvalitet i undervisningen fra Studielivsundersøgelsen 2024

”Jeg synes ofte, man kan mærke, at teori og praksis ligger ret fjernt fra hinanden. Mange undervisere har tydeligvis ikke været praktiserende sygeplejersker i MEGET lang tid, hvilket desværre afspejler sig i undervisningen.”, **siger sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

”Undervisningen virker ofte ikke så godt planlagt og ustruktureret. Derudover har vi meget undervisning, hvor underviser læser højt fra Powerpoint. Dette oplever jeg ikke særligt inspirerende eller lærerigt. Der gøres ikke så meget for det sociale i de enkelte klasser. Mit indtryk er, at det helt klart viser sig ved, at mange ikke møder op til undervisningen, og at jeg ofte ikke oplever særlig stort engagement fra mine medstuderende.”, **siger sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

NORD

ARENA

Undervisning

LÆR OS MER'
SÅ HJÆLPER
VI FLERE

Simulationstræning

Simulationstræning er et af de vigtige værktøjer, der bliver brugt på sygeplejerskeuddannelsen til at klæde os studerende på til at komme ud i praktik. I simulationslaboratoriet bliver teori og praksis koblet sammen, så vi er forberedt på den virkelighed, vi skal ud til. I simulationslaboratoriet kan man få lov til at afprøve forskellige kliniske færdigheder i trygge rammer og uden alt det pres, der kommer med at udføre sygepleje for et rigtigt menneske. Simulationsundervisning bidrager til en reflekterende tankegang, udvikling af kliniske færdigheder og er med til at skabe en stærk fagidentitet.

Simulationsundervisningen foregår gennem hele sygeplejerskeuddannelsen. I starten af uddannelsen, er der mest færdighedstræning, f.eks. anlæggelse af kateter, mens det i slutningen af uddannelsen, er mere kompleks fuldskala simulationstræning i behandling af den akutte patient. Det er

et trygt miljø, og det er tilladt at lave fejl – faktisk er det tanken, at man skal lave fejl og lære af dem. Noget der er mindre plads til, ude hos patienter og borgere i vores praktikforløb.

Desværre peger noget forskning på, at vi studerende kan opfatte simulationsundervisning som useriøst (VIA, 2020). Vi oplever, at det handler om kvaliteten af simulationstræning. Derfor er der brug for bedre og mere praksisnær simulationsundervisning.

I SLS mener vi derfor, at:

- Simulationslaboratorier skal afspejle den nyeste velfærds- og simulationsteknologi.
- Mere velstruktureret og koordineret undervisningsforløb i simulationstræning.

Sygeplejestuderendes oplevelser med simulationstræning fra Studielivsundersøgelsen 2024

”Der er ofte ikke overensstemmelse mellem simulationsundervisning og det kliniske arbejde på afdelingerne. Oftest er underviserne ikke opdateret i, hvordan forskellige procedurer forgår i praksis.”, **sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

”Jeg er glad for simulationsundervisningen, hvor man får lov til at prøve praktiske færdigheder af såsom pvk-anlæggelse, kateteranlæggelse, blodprøvetagning osv. Der kunne godt være mere færdighedstræning på uddannelsen.”, **fortæller sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

”Oftest var teoretisk undervisning meget nyttig. Jeg kunne godt ønske mig mere mulighed for at øve færdigheder (simulationsundervisning) i skolens trygge rammer.”, **siger sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

Praktik

I Kvaliteten i praktik

Praktikken på sygeplejerskeuddannelsen udgør cirka 40% af den samlede uddannelsestid på 3,5 år. Vi kommer i praktik i store dele af sundhedsvæsenet. Det er i bl.a. på hospitaler, i den kommunale hjemmesygepleje, psykiatrien og i sundhedsplejen. Praktikkerne giver unikke læringsmuligheder for at koble teori med praksis. Derfor bør praktikken være af høj kvalitet og med stort fokus på læring.

Desværre opnår en del studerende ikke det nødvendige læringsudbyttet i praktikken. Det omfatter viden, færdigheder og kompetencer, som en professionsbachelor i sygepleje skal opnå i uddannelsen. Blandt dem, der overvejer at stoppe uddannelsen, siger 41%, at det skyldes forhold relateret til praktikforløbene (DSR, 2024). Det kræver bedre kvalitetssikring af praktikstederne, mere fleksibilitet og tid med den kliniske vejleder.

Alle godkendte praktiksteder skal have tilknyttet en klinisk vejleder, som er uddannet sygeplejerske med pædagogiske kompetencer svarende til 1/6 diplomuddannelse. De kliniske vejledere har ansvaret for og skal varetage den kontinuerlige, daglige kliniske undervisning og vejledning af os sygeplejestuderende (Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje).

Inden praktikstart modtager vi sygeplejestuderende et velkomstbrev og i nogle tilfælde en vagtplan for de første par uger samt kontaktoplysninger på vejlederen og praktikstedet. Ved start får man typisk introduktion, og den kliniske vejleder bruger tid på at sætte os sygeplejestuderende ind i afdelingen og arbejdsopgaverne. Desværre oplever mange sygeplejestuderende, at de ikke bliver inkluderet på praktiksteder og får en god introduktion.

38% af de sygeplejestuderende i SLS' studielivsundersøgelse har oplevet, at de i perioder af deres praktikforløb bliver brugt som arbejdskraft uden fokus på læring. Næsten 4 ud af 10 sygeplejestuderende (39%) oplever at få ingen vejledning eller under 1 times vejledning om ugen i praktik (DSR, 2023a). Det er ikke godt nok, og det har store konsekvenser for læringen og trivslen i praktikforløb.

Praktikken og de kliniske vejledere spiller en vigtig rolle i forhold til sygeplejestuderendes læring, trivsel på uddannelsen og den efterfølgende forankring i praksis for de nyuddannede sygeplejersker. Bedre rammer og vilkår for de kliniske vejledere kan understøtte, at der skabes tydelige sammenhæng for os sygeplejestuderende i uddannelsen og de bedst mulige rammer for opnåelse af læringsmål for uddannelsen (DSR, 2023b).

I SLS mener vi, at der kan sikres bedre kvalitet i praktikkerne ved at:

- Bedre og kontinuerlig kvalitetssikring af praktiksteder.
- Mere indflydelse på tilrettelæggelsen af eget praktikforløb.
- Indfør refusionstaxameter på sygeplejerskeuddannelsen som en direkte finansiering af praktikken.
- Bedre rammer og vilkår for kliniske vejledere.

Sygeplejestuderende oplevelser med kvalitet i praktik fra Studielivsundersøgelsen 2024

”Det er slet ikke alle praktikker, der er fyldestgørende. Der er dårlige vilkår. Flere af mine veninder er blevet bedt om at spise frokost i kælderen på hospitalet, fordi de ikke må sidde med personalet. Jeg har selv siddet alene på psykiatrisk lukket afdeling med en masse patienter som studerende.” **Sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

”Kvaliteten i praktikforløb svinger meget alt efter, hvor man havner i praktik. Jeg har både oplevet en vejleder, der tog sig god tid til at lære fra sig og har oplevet et praktikforløb, hvor jeg stort set ikke så min vejleder. I sidstnævnte praktikforløb blev jeg brugt mere som vikar end studerende. Jeg ville ønske der var bedre kvalitetssikring af praktikstederne.”

**Sygeplejestuderende i SLS’ studie-
livsundersøgelse**

Praktik

Interviews med sygeplejestuderende om kvaliteten i praktik

Interview med Freja Højmark, 4. semester, Absalon Slagelse

“Jeg har altid drømt om at kunne gøre en positiv forskel for de mennesker, jeg møder på min vej. Jeg har også fået at vide fra min familie og omgangskreds, at jeg var som skabt til sygeplejefaget, så jeg gav det et forsøg og elsker det den dag i dag.

Min praktik på 2. semester var hård. Jeg knoklede for at komme på benene og følte mig alene i feltet. Jeg kom tilbage til samme afdeling alene, efter et godt 1. semester med en medstuderende, hvor alt sejlede! På min første dag på afdelingen bliver jeg hevet til siden af sekretæren, som siger til mig, at der lige nu ikke er plads til besøgende. Jeg fortæller, at jeg er studerende, som starter den dag, hvorefter hun kontakter den ansvarshavende sygeplejerske. Sygeplejersken gennemgik så de normale praktiske informationer med mig, dog uden rundvisning og visning af brandslanger. Jeg fik ingen forventningssamtale, ingen uniform, intet login og intet adgangskort. Her får jeg at vide, at den ansvarlige kliniske underviser (AKU) er sygemeldt på ubestemt tid. De prøvede at finde hoved og hale i, hvad de skal gøre med mig og blev så bedt om at tage hjem igen en time efter. Dagen efter kl. 6:30 ankom jeg på afdelingen og går igen gennem hovedind-

gangen og sætter mig i mit private tøj. Her får jeg en advarsel, om hvor uprofessionelt det er, hvorefter jeg bliver nødt til at forsvare mig selv og forklare, at jeg intet kort har og derfor ikke kan få fat i noget tøj. Ingen fra personalegruppen vidste, at jeg skulle være der, og jeg blev smidt på en nyuddannet sygeplejerske, som havde været der i 14 dage. Hun gjorde, hvad hun kunne, men vidste ikke, hvad det ville sige at have en studerende med sig rundt. Det fortsatte i 4 uger, imens jeg famlede rundt mellem mine læringsmål, studieaktiviteter, mødepligten osv.

Den største udfordring ved den praktik var at være alene. Den sygeplejerske jeg gik med, havde allerede en 1. semesterstuderende og har flere gange fået at vide af den kliniske vejleder: “Jeg skal være sammen med den 1. semesterstuderende, så du må lige klare det selv.” Dette inkluderede sengebåd, palliativ pleje til en meget dårlig patient, mobiler og forflytning af alt for tunge patienter helt alene! Jeg blev ærlig talt brugt som billig arbejdskraft. Jeg føler ikke, jeg har lært noget under den praktik. Jeg har kun fået arbejdsferfaring.”

Vinder af Praktikprisen i Hovedstaden, Lisa Petersen, 7. semester, KP

“På mit 6. semester havde jeg den fornøjelse at tilbringe 5 måneder på Hjertemedicinsk Afdeling, sengeafsnit 115 på Hvidovre Hospital. Her havde jeg den bedste klinik-oplevelse på hele sygeplejestudiet, og derfor valgte jeg at indstille afsnittet til Sygeplejestuderendes Praktikpris 2023.

Jeg indstiller afsnittet, fordi sygeplejerskerne gør sig umage for at leve op til de faglige krav på uddannelsen. Jeg fik før klinikstart tilsendt litteraturliste med relevans for hjertespecialet samt grundig vejledning og feedback undervejs. Derudover gav de mig plads til at være studerende med tid og ressourcer til refleksion og fleksibilitet i forhold til vagtplanlægningen, så den hang sammen med mit privatliv. Derudover havde jeg indflydelse på, hvilke patienter, jeg blev tildelt på vagten, hvilket gav mulighed for at arbejde med patienter som interesserede mig og udfordrede mig fagligt.

Jeg mener, afsnittet bør vinde, fordi personalet yder en ekstraordinær god indsats overfor de sygeplejestuderende. Forløbet var velorganiseret, og jeg var aldrig i tvivl om, hvad der blev forventet af mig. Den kliniske underviser stod al-

tid til rådighed med faglig sparring, men hjalp mig også, da jeg havde krise i privatlivet. Hun sørgede for, at vi havde to sparringspartnere i form af en klinisk vejleder og en daglig vejleder, der altid havde vagter samtidig med de studerende. Derfor vidste jeg altid, hvem jeg skulle gå til, når jeg var på vagt, hvilket skabte et trygt læringsmiljø.

Personalegruppen fik mig til at føle mig velkommen fra første dag ved at være meget imødekommende. For eksempel var det kutyme på afsnittet, at vi først gik til pause, når alle var klar, hvilket fik mig til at føle mig som en del af holdet. Et andet eksempel er, at jeg i første uge var til et velkomstmøde med ledelsen, hvilket er ekstraordinært taget afdelingens størrelse i betragtning. Sidste dag på afsnittet ønskede de god sommerferie og held og lykke fremover. Det viste mig, at disse intromøder ikke bare er proforma, men at de interesserer sig for de tilknyttede studerende. Det fik mig til at føle mig velkommen og gav mig tro på, at de ønsker, at alle på afsnittet har det godt, også os studerende.

Lægegruppen og radiograferne ydede ligeledes en særlig god indsats. De var altid imødekommende for at modtage

Praktik

Interviews med sygeplejestuderende om kvaliteten i praktik

Uddeling af Sygeplejestuderendes Praktikpris 2023 i Region Hovedstaden på Hjertemedicinsk Afdeling, sengeafsnit 115 på Hvidovre Hospital. Praktikstedet blev indstillet af Lisa Petersen, der gik på 7. semester på Københavns Professionshøjskole.

faglige og opklarende spørgsmål til tavlemøder, stuegang osv. Det bidrog til min følelse af tryghed i klinikkens læringsmiljø. Jeg blev inviteret med til diverse undersøgelser og behandlinger, såsom ultralydsskanning af hjertet (TEE og EKKO) og DC-konvertering. Det styrkede mig i det tværfaglige samarbejde og i mit kliniske lederskab og beslutningstagning.

Jeg skulle som 6. semesterstuderende vejlede 1. semesterstuderende som en del af deres og vores læringsforløb. Det var en positiv oplevelse, som jeg ikke har fået i mine andre klinikforløb. Det styrkede min evne til at formidle og reflektere over min sygepleje og viste mig, hvor meget jeg har lært på uddannelsen. Det var mit indtryk, at det øgede trygheden hos de 1. semesterstuderende, og det øgede læringen begge veje.

Vi studerende fik tilbudt ekstra kurser og læringstilbud. For eksempel blev jeg introduceret til Hjereteambulatoriet. Her fik jeg i 2 uger yderligere viden om forløbet for hjertepatienterne efter udskrivelse fra sengeafsnittet, og hvilke sygeplejefaglige opgaver, der er i ambulatoriet.

Jeg tilbragte 3 dage med fysioterapeutstuderende, hvilket styrkede min evne til tværfagligt samarbejde. Først deltog vi i et fælles refleksionsforum, og derefter fulgte vi hinandens arbejde. På den måde styrkede vi vores egen fagidentitet, men også vores evne til at bruge hinanden i vores daglige arbejde.

Jeg fik også ekstra undervisning i medicin håndtering, palliativ behandling, ekstra simulationsundervisning med medicinstuderende fra Hvidovre Hospital og undervisning hos hospitalspræsten. Det har alt sammen styrket min faglighed udover det sædvanlige i forhold til, hvad man kan forvente af et kliniksted.

Ovenstående er kun et udsnit af, hvad afsnittet kan præstere, og jeg kunne komme med mange flere eksempler. Kollegaskabet og sammenholdet er i verdensklasse, fagligheden er i top, og faggrupperne spiller hinanden gode på trods af travlhed. Det var med glædestårer i øjnene, at jeg, efter min sidste vagt, forlod afsnit 115, for oplevelsen og rejsen havde simpelthen været suveræn. De fortjener derfor Sygeplejestuderendes Praktikpris 2023.”

Betalt
transportudgifte
i praktik

Skal arbejdsløse og andre
og betale noget som de har
ikke betalt for?

Vi vil have god økonomi
men de andre
vi vil have bedre arbejdsforhold
praktikarbejdere

Vi vil have gode muligheder
for at blive i Danmark

Økonomiske vilkår i praktikken

Det er dyrt at være i praktik. Det er nok også årsagen til, at hele 57% af alle sygeplejestuderende tilpasser deres leveomkostninger, når vi er i praktik. 50% har følt sig nødt til at sige op eller gå ned i tid på deres studiejob. 24% har følt det nødvendigt at optage SU-lån, og 5% har fundet det nødvendigt at optage andre lån end SU-lån (DSR, 2023a).

Det har en stor betydning for sygeplejestuderendes studietid, da vi er i praktik på næsten halvdelen af sygeplejeuddannelsen. Praktikkerne kræver, at vi er fysisk til stede på praktikstedet gennemsnitligt 30 timer om ugen, og det gør det svært at have et studiejob ved siden af. Vi har næsten ingen indflydelse på, hvor vi kommer hen i praktik. Det betyder, at mange skal rejse langt, bruge meget tid og penge på at komme til og fra vores praktiksted.

På trods af det, får vi hverken refusion af transport, økonomisk kompensation eller tilbud om bolig i praktik. De store transportudgifter i praktik gør det vanskeligt for os studerende at få vores økonomi til at hænge sammen.

Det er uholdbart, at sygeplejestuderende skal gå rundt med ondt i maven over en presset økonomi og være i tvivl om, de har råd til at gennemføre sygeplejerskeuddannelsen.

Det rammer særligt studerende udenfor de store byer, der oftest skal rejse længere for at nå hen til deres praktiksted, og de studerende, der har etableret sig med hus og familie.

For eksempel er der mulighed for refusion af transportudgifter i praktik for medicinstuderende. Samme løsning bør retfærdigvis være tilgængeligt for sygeplejestuderende.

Vi mener i SLS, at sygeplejestuderende skal have:

- Refusion af transportudgifter i praktik, uanset kørsel i egen bil eller i offentlig transport
- Mulighed for at ansøge om praktiktillæg til SU'en i praktikforløb
- Mulighed for økonomisk kompensation i praktik for studerende, der ikke modtager SU
- Tilbud om midlertidig bolig i praktikforløb i alle regioner

Sygeplejestuderendes oplevelser med økonomiske vilkår i praktikken fra Studielivsundersøgelsen 2024

”Det er som ”moden” studerende med næsten voksne børn (ingen forhøjelse i SU) meget svært at få en økonomi til at hænge sammen. Især da der er begrænset overskud til at arbejde ved siden af.” **Sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

”I praktikperioderne er jeg ofte nødt til at arbejde 16 timer hver 2. weekend, samtidigt med at skulle være i praktik 30 timer hver uge og læse lektier i 11 timer.”

Sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse

”Jeg vil kunne fokusere bedre på min uddannelse, hvis jeg ikke skulle tænke på at tjene nok penge ved siden af SU.” **Sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

”Det er svært at få det til at hænge sammen økonomisk. Jeg har en uddannelse i forvejen, som jeg har brugt mine SU-klip på, og det er svært at læse tilstrækkeligt af pensum og samtidig have noget, der ligner fuldtidsjob ved siden af studiet.” **Sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

Økonomi

Interviews med sygeplejestuderende om økonomi i praktik

Interview med Cecilie Bergmann, 2. semester på Nykøbing Falster

“Jeg har oplevet øget udgifter i forbindelse med min praktik. Jeg studerer på Absalon i Nykøbing F. og blev tildelt praktik i Næstved (uden mulighed for indflydelse). Dette har medført en transportudgift på flere tusinde kroner, som jeg ikke kan få støtte til, men bare skal hive ud af budgettet.

Jeg har haft mulighed for at oprette ungdomskort til 1500 kr. for de 10 uger, jeg er i praktik. Dog kører den offentlige transport ikke altid som den skal, og derfor skal der beregnes minimum 3.000 kr. oveni til benzin, brugt på dage med aftenvagter, helligdage m.m.

Jeg har så lang transport, og dermed lang transporttid, så jeg har ikke mulighed for at nå videre på fritidsjob, derfor har jeg en minimal mulighed for at nå afsted på et andet job og have en anden indtægt. Dette ville være anderledes, hvis jeg var sendt i praktik i mit nærområde. Jeg ønsker, at man har indflydelse på, hvor man kommer hen i praktik, og de får lavet en model, der tilgodeser geografien og dermed også økonomien.”

Interview med Camilla Saga Vang Brøndum, 4. semester på Nykøbing Falster

“Jeg har været heldig, denne gang, at få tildelt praktik tæt på min bopæl, og på den måde bruger jeg ikke økonomi på transport, men fordi jeg ikke kan opretholde studiejob ved siden af, så rækker økonomien ikke lige så langt, som den gør, når jeg kan arbejde ved siden af.

Jeg har ikke kunne arbejde ved siden af min praktik. En af grundene til dette er, at jeg møder 7.30-15.30 i praktikken, og jeg har ca. 40 minutter transport til mit studiejob, her starter aftenvagter kl. 15. Så af tidsmæssige årsager kan det ikke lade sig gøre. Ydermere har vi en studiedag ugentligt, men den skal bruges på alle studieaktiviteterne i praktikken, så på

den måde kan det godt være svært både at finde tid til at arbejde, være i praktik og studere. Og i mit tilfælde også være mor og have en mand, der også arbejder i omsorgssektoren.

Jeg ønsker, at praktikken forbliver SU-berettiget, da det vil gøre, at vi ikke indgår i normeringen, plus, at enlige forsørger kan tage tillæg med i praktik kontra lønnet praktik, hvor man indgår i normering, og man ikke kan tage tillæg med i praktikken.

Jeg ønsker, at SU bliver hævet til et højere niveau, når vi er i praktik, så der kommer en form for lighed, når man ikke kan arbejde, og der skal være tid til at være studerende.”

Økonomi

Interviews med sygeplejestuderende om økonomi i praktik

Interview med anonym sygeplejestuderende om økonomiske vilkår

“Jeg synes, det er okay at være på SU, når man også har studiejob ved siden af, ellers var det rimelig svært at få enderne til at mødes.

Når det i forvejen kan være lidt økonomisk udfordrende på SU, så er det en ret stor udgift at skulle bruge over 1000 kr. på transport i et praktikforløb.

Jeg havde ikke studiejob på det tidspunkt og måtte derfor tage fra min opsparing. Det er måske lige så meget det, at man ved, man kan risikere at komme langt væk flere gange, og så virker det lige pludselig som rigtig mange penge, man skal af med.

Jeg var langt væk fra min bopæl i praktik, og jeg følte, at jeg havde meget lidt fritid og var rimelig træt, da jeg sammenlagt brugte 11 timer hver dag på transport og praktik.

Derfor vil økonomisk støtte i praktik være en stor hjælp. Jeg synes, at man kunne have fundet et sted lidt tættere på. Jeg skulle oprindeligt være i Hornslet og blev derefter flyttet til Ebeltoft, da der manglede en klinisk vejleder. Jeg føler, at jeg kunne have fået det samme læringsudbytte, af at være på et andet plejehjem i Syddjurs, som var lidt tættere på min bopæl.”

Forebyggelse af frafald på uddannelsen

Overvejelser om at stoppe på uddannelsen

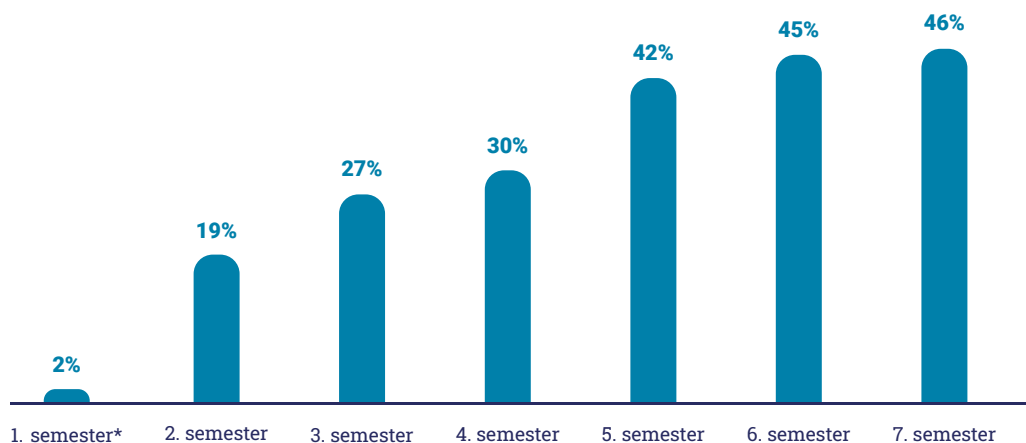
Som sygeplejestuderende er der mange tanker i spil; er det den rigtige uddannelse man har valgt? Føler man sig kompetent som nyuddannet? Kan man klare presset som sygeplejerske? Disse er få eksempler på overvejelser, som kan have indflydelse på, om man bliver på uddannelsen, og om man fortsætter i faget som nyuddannet. Derfor er det vigtigt at sørge for, at forebygge og imødekomme mistro og bekymringer hos sygeplejestuderende.

I dag er det næsten hver tredje sygeplejestuderende (31%), der overvejer at stoppe på uddannelsen (DSR, 2024). Over-

vejelserne skyldes: forhold relateret til arbejdslivet som sygeplejerske (51%), forhold i praktikforløbet (41%), det faglige på uddannelsen (33%), studievilkår (25%), og det sociale aspekt (16%).

Mange af årsagerne om at droppe ud kan der handles på. I SLS mener vi, at sygeplejeuddannelsen skal være af højere kvalitet, og at den skal forme fremtidens sygeplejersker til at blive så gode som overhovedet muligt.

Andel der har overvejet at droppe ud af uddannelsen - fordelt på semester

Anm: Baseret på svar fra 1.194 sygeplejestuderende. *Undersøgelsen blev sendt ud i samme måned, som de studerende påførste semester begyndte på uddannelsen. Der er statistisk signifikant forskel på semestre. **Kilde:** DSR Analyse

Forebyggelse af frafald på uddannelsen

Citater fra Studielivsundersøgelsen

“Vi kan ikke længere ønske praktiksteder eller bytte mellem hinanden”

Sygeplejestuderende i SLS' studielivsundersøgelse

“Jeg kan godt have svært ved at se mig som sygeplejerske i fremtiden, da arbejdsvilkårene er dårligere end forventet.” **Sygeplejestuderende i SLS' studielivsundersøgelse**

“Jeg droppede ud første gang på sygeplejerskeuddannelsen, fordi en vejleder fortalte mig, at jeg havde brug for for meget hjælp til studiet. Jeg har senere fundet ud af, at jeg er ordblind”

**Sygeplejestuderende i SLS' studie-
livsundersøgelse**

Forebyggelse af frafald på uddannelsen

“Jeg synes, skolen får for lidt kritisk i forhold til, hvor de sender os hen i praktik. De kliniske vejledere mangler nærvær med de studerende og erfaring” **Sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

”Jeg har overvejet at stoppe på uddannelsen, fordi kliniske vejledere har taget motivationen fra mig og fået mig til at tvivle på om jeg vil eller endda kan blive sygeplejerske” **Sygeplejestuderende i SLS’ studielivsundersøgelse**

Forebyggelse af frafald på uddannelsen

Interview om overvejelser om at stoppe på uddannelsen

Interview med Signe Flügge, 3. semester på VIA University College i Viborg

“Jeg har ikke på noget tidspunkt, efter jeg startede på uddannelsen, haft tvivlstanker om, hvorvidt sygepleje var for mig. Jeg har fundet min hylde, uanset, om jeg ender som basis-sygeplejerske på et sengeafsnit, plejehjem/plejecenter eller ender med at tage en kandidat (måske i “Nursing Science”), så jeg kan undervise.

Jeg oplever sygeplejestudiet som et helt fantastisk sted at være. Jeg bliver fodret med ny viden hver eneste dag, har gode undervisere, fantastiske holdkammerater og har generelt en oplevelse af, at alt det, vi bliver “udsat” for på studiet, er nøje overvejet og med stor omtanke.

Når jeg tænker på frafaldsprocenten på studiet, er der én ting, der står særligt ud - måden vores fag omtales i medierne, blandt sygeplejersker og generelt i samfundet.

Jeg tror, at vi har brug for at tage os selv lidt i nakkehårene og begynde at tale om dét at være sygeplejerske på en anden måde. Der er opstået sådan en frygtelig tendens til altid at tale om sygeplejersker, som et presset folkefærd - hvilket vi bestemt også er mange steder - men jeg er overbevist om, at det har en negativ indvirkning på, hvor mange, der søger ind på studiet, og at de, der måske er i tvivl om at blive sygeplejerske, er det rigtige valg for dem, kan have større tendens til at droppe ud. Så en strukturel ændring i måden, vi omtaler vores fag, kan måske være en del af løsningen ift. at skabe trivsel for vores (kommende) fagfæller!”

Interview med Karina Kristensen, VIA University College i Viborg, og går på 7. semester

"Jeg oplever det at være sygeplejestuderende som hårdt. Det kræver utrolig meget standhaftighed for at følge med i studiet - hvis du ikke får læst pensum i løbet af året, så er du hurtigt bagud, hvilket ofte ender med, at man har svært ved at bestå de mange eksamener.

Hovedsageligt har mine overvejelser omkring det at droppe ud fra studiet, handlet om økonomi, dels under uddannelsen men også efterfølgende. Under uddannelsen som sygeplejerske får man kun SU. Efter uddannelsen får man ikke en prangende løn, i forhold til, at du har gennemgået en mellemlang uddannelse og det ansvar, der hviler på dine skuldre.

Jeg overvejede personligt rigtig meget at droppe ud, for at tage en uddannelsen som social- og sundhedsassistent

(SSA) i stedet for. Dels fordi de to uddannelser faktisk ligger lønmæssigt meget det samme sted, men en SSA har mindre ansvar, samt du under dine praktikperioder til SSA får elevløn under uddannelse.

Jeg tænker klart, at hvis man er bedre stillet økonomisk end blot en SU, vil det gøre meget. Personligt har jeg i perioder været småstresset for at få økonomien til at rende rundt. I min 6. semesters praktik er det 30 timers fremmødepligt, samt 10 timers studie. Herudover arbejdede jeg gennemsnitligt 20 timer i om ugen, for at kunne dække udgifterne til mere transport til og fra praktikken, hvilket gjorde, at jeg havde 50+ timers uger, og jeg kender flere, der er bukket under for dette pres og droppet ud af studiet, fordi de er blevet stresset netop pga. dette problem med økonomien."

Bedre kvalitet
og mere fleksibilitet
i praktik

Sygeplejestuderendes Landsammenslutning

BEDRE
PRAKTIK

En mere ma
sygeplejerskeu

Sygeplejestuderendes Landsam

I Afslutning

Gennem studielivsundersøgelsen 2024 har vi spurgt om kvaliteten af uddannelsen, praktikforhold og økonomiske forhold, samt spurgt 1.113 sygeplejestuderende om deres oplevelser.

På tværs af geografi og forskellige studieordninger, er der flere elementer, der går igen.

Ordet "kvalitet" er et nøgleord i mange af de besvarelser, vi har fået. Kvaliteten i undervisningen svinger en del, og der er mange, der føler, at niveauet er for lavt. Kvaliteten i praktikkerne er ligeledes svingende, hvor man kan være heldig at få et praktiksted, hvor der er plads til læring, sparring og medindflydelse på ens forløb - eller man kan være uheldig at havne et sted, hvor der ikke engang er styr på, at man kommer som studerende første dag.

Økonomi fylder meget hos sygeplejestuderende, særligt i praktik. Med 30 timer om ugen plus transporttid, er der ikke meget tid tilovers til et studiejob. Mange af os oplever, at SU'en ikke rækker, særligt når der i praktikken er ekstra udgifter til transport. Manglen på indflydelse af undervisningen og valg af praktikplads er frustrerende for de studerende, og er en af årsagerne til, at de overvejer at droppe ud.

Og hvad så nu?

Med en uddannelsesreform på trapperne og en treparts-aftale, hvor sygeplejestuderende skal ansættes i den sidste lange praktik, er det vigtigere end nogensinde før, at vi sygeplejestuderende er en del af beslutningsprocessen. Vi skal sikre sundere vilkår for sygeplejestuderende. For hånden på hjertet, hvem passer på os?

Kilder

EVA 2023, "Oplevelsen af praktik på uddannelserne til lærer, pædagog, sygeplejerske og socialrådgiver".

DSR 2023a, DSR Analyse "NOTAT Praktik og trivsel".

DSR, 2023b, Bedre rammer og vilkår for kliniske vejledere styrker sygeplejerskeuddannelsen <https://dsr.dk/dsr-mener/bedre-rammer-og-vilkaar-for-kliniske-vejledere-styrker-sygeplejerskeuddannelsen/>

DSR 2024, DSR Analyse "Studielivsundersøgelsen 2024"

DSR 2024, DSR Analyse grafik om overvejelser bag at droppe ud - notat-sygeplejestuderendes-overvejelser-om-at-droppe-ud.pdf (dsr.dk)

VIA, 2023, "Danmarks Studielivsundersøgelse 2023"

VIA, 2020, "Simulation er en dyr løsning, og vi ved ikke om, det løser problemerne", 05.02.2020

Sygeplejeuddannelsens historie, DSR: <https://dsr.dk/sygeplejemuseet/sygeplejehistorie/fagets-historie/sygeplejeuddannelsens-historie/>

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje: <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2022/978>

Danske professionshøjskoler: Fakta om sygeplejerskeuddannelsen - Danske Professionshøjskoler (xn--danskeprofessionshjskoler-xtc.dk)

DSR, trepartsaftalen 2023: Trepartsaftalen: Særligt for sygeplejerskestuderende | dsr.dk

■ Tak til

Til alle vores medlemmer, som har besvaret studielivsundersøgelsen 2024 og bidraget til grundig viden om sygeplejestuderendes oplevelser på sygeplejeuddannelsen.

Tak Karina Kristensen, Signe Flügge, Lisa Petersen, Freja Højmark, Camilla Saga Vang Brøndum, Cecilie Bergmann for at dele jeres personlige oplevelser på sygeplejeuddannelsen.

Tak til alle medlemmer i Sygeplejestuderende Lands sammenslutning, som medvirker på forsidebillede på vores årsmøde 2024.

Til slut stor tak til arbejdsgruppen i Sygeplejestuderende Lands sammenslutning bestående af Caroline Brændegaard Thomsen, Christian Hansen, Deniz Urgan, Ellen Remonde, Magnus Omø Johansen, Mathilde Nørtoft Laursen, Nicolaj Laue Juhl, Pernille Andersen og Stine Marie Samuelson, som står bag bogen.

I Sygeplejestuderendes Landssammenslutning har vi skrevet en debatbog om vores vilkår under uddannelsen. "Hånden på hjertet, hvem passer på os?" er et resultat af vores erfaringer, undersøgelser og samtaler med sygeplejestuderende fra hele landet. Vores mål er at få studerendes stemmer med ind i arbejdet med at forme fremtidens sygeplejerskeuddannelse. 31% af sygeplejestuderende overvejer at stoppe på uddannelsen. Det kalder på handling. Vi kommer med konkrete eksempler og oplevelser i praktikken og undervisningen, som kan belyse årsagerne. Det er særligt dårlige oplevelser i vores praktikforløb, vores økonomiske vilkår

under praktik og mangel på kvalitet i undervisningen, som skaber mistrivsel blandt sygeplejestuderende.

Vi kommer med anbefalinger til, hvordan vi kan sikre mere kvalitet i uddannelsen, et bedre studieliv og bedre læringsvilkår for sygeplejestuderende. Vi håber, at kunne inspirere beslutningstagere, uddannelsesinstitutioner, kommunerne og regionerne til at skabe bedre vilkår for sygeplejestuderende så vi sammen kan løse problemerne.

Vi er stolte af være sygeplejestuderende, og vi vil gerne bidrage til at flere vælger vores fantastiske sygeplejefag. Men det kræver, at vi passer bedre på fremtidens sygeplejersker.

Sygeplejestuderendes Landssammenslutning